

Waldemar Chrostowski

40. Sympozjum Biblistów Polskich, Lublin 19-20 IX 2002

Collectanea Theologica 73/1, 5-8

2003

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

WALDEMAR CHROSTOWSKI, WARSZAWA

40. SYMPOZJUM BIBLISTÓW POLSKICH, LUBLIN, 19-20 IX 2002

Kolejne, jubileuszowe, bo czterdzieste, Sympozjum Biblistów Polskich odbyło się w gmachu Metropolitalnego Seminarium Duchownego w Lublinie. Wybór nie był przypadkowy. Lublin jest siedzibą wielce zasłużonego Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego i spotkanie miało się odbyć w tej uczelni. Gościny udzieliło jednak miejscowe Seminarium Duchowne, co w pewien sposób zadośćczyni długiej tradycji sympozjów biblijnych, związanych zwłaszcza z seminariami, z których wywodzi się większość katolickich biblistów polskich. Wiodącym tematem sympozjum stała się refleksja na temat ogłoszonego w 2001 r. dokumentu Papieskiej Komisji Biblijnej. W wersji oryginalnej tytuł dokumentu brzmi: *Le peuple juif et ses Saintes Ecritures dans la Bible chrétienne*. Tłumaczenia na język polski dokonał ks. prof. Ryszard Rubinkiewicz SDB, członek Papieskiej Komisji Biblijnej, a więc również jeden z jego współautorów.

Sympozjalną refleksję poprzedziła uroczysta msza św. Koncelebrze sprawowanej w kościele seminaryjnym przewodniczyli dwaj biskupi pomocniczy archidiecezji lubelskiej – bp Ryszard Karpiński i bp Mieczysław Cisło. Homilia przypominała zebranych o powinnościach i zadaniach katolickich egzegetów i teologów, wynikających z profesjonalnego zajmowania się czytaniem, objaśnianiem i interpretowaniem słowa Bożego. Obrady sympozjum otworzył ks. prof. Ryszard Rubinkiewicz, pełniący funkcję przewodniczącego Stowarzyszenia Biblistów Polskich. Po powitaniu zebranych nastąpiła modlitwa za zmarłych biblistów oraz prezentacja programu spotkania.

Pierwszą, przedpołudniową część sympozjum, poprowadził ks. prof. Tadeusz Brzegowy (Papieska Akademia Teologiczna). Złożyły się na nią trzy wystąpienia. Tytuł pierwszego, które wygłosił ks. prof. R. Rubinkiewicz (KUL), brzmiał *Główne linie dokumentu Papieskiej Komisji Biblijnej „Naród żydowski i jego Święte Pisma w Biblii chrześcijańskiej”*. Referent dokonał wprowadzenia w całość

poruszanej problematyki, a zarazem syntetycznie przybliżył zawartość najnowszego dokumentu PKB. Następnie ks. dr Mirosław Wróbel (KUL) przedłożył temat „Żydzi” w *Ewangeli Janowej*. Właśnie czwarta Ewangelia kanoniczna jest jednym z najczęściej dyskutowanych pism nowotestamentowych, a mimo iż odnośna literatura jest coraz obfitsza, dyskusje nie tylko nie milkną, ale wręcz się nasilają. Sporo uwagi Ewangeli Janowej poświęcił również omawiany dokument PKB (nr 76-78). Po przerwie zabrał głos ks. prof. Henryk Witczyk (KUL), wygłaszając referat *Przymierze zawarte na Synaju a Nowe Przymierze w Chrystusie*. Jego treścią stało się zgłębianie relacji między Starym a Nowym Przymierzem, respektujące długą chrześcijańską tradycję teologiczną oraz najnowsze tendencje, również te, które pojawiły się jako efekt nawiązania dialogu chrześcijańsko-żydowskiego.

Przewodniczenie sesji popołudniowej objął ks. prof. Stanisław Pisarek (Uniwersytet Śląski). Rozpoczął ją referat, który wygłosił ks. prof. Waldemar Chrostowski (UKSW i UMK), zatytułowany *Kościół a Izrael*. Skoro dokument PKB zajmuje się kluczową sprawą relacji między Starym a Nowym Testamentem, nie sposób nie podjąć tematu analogicznych relacji między Kościołem, czyli wspólnotą wierzących w Jezusa Chrystusa, a Synagogą, czyli wspólnotą, która nie podziela tej wiary, a nawet się jej sprzeciwia. Względ na obustronne relacje jest tym bardziej konieczny, że obie wspólnoty religijne przyjmują pierwszą część Biblii i upatrują w niej swoje korzenie. Potem ks. prof. Stanisław Hałas SCJ (Papieska Akademia Teologiczna) przedłożył wystąpienie „*Uświęceni przez ofiarę Chrystusa raz na zawsze*” (por. *Hbr 10,10*). *Rozumienie kultu w Starym i Nowym Przymierzu*. Wskazując na podstawowe, wspólne dla chrześcijaństwa i judaizmu, tematy teologiczne, dokument PKB zalicza do nich modlitwę i kult (nr 46-51). Te podstawowe dziedziny życia religijnego znalazły też wyraz w konkretnych i precyzyjnie określonych instytucjach, zarówno w Starym Przymierzu, jak i w chrześcijaństwie. Po przerwie ks. dr Janusz Lemański (Wyższe Seminarium Duchowne w Koszalinie) podjął temat *Żydzi w oczach ewangelisty Mateusza*. Nawiązał do tych linii przewodnich dokumentu PKB, które dotyczą obrazu Żydów w Nowym Testamencie. Pierwsza Ewangelia kanoniczna stanowi niezwykle ważne i wymowne świadectwo kształtowania się wzajemnych relacji oraz pogłębiania rozdziału między Kościołem a Synagogą.

Nazajutrz, po koncelebrewanej mszy św., obrady zostały wzniesione. Trzeciej sesji przewodniczył ks. prof. Antoni Paciorek (KUL). Otworzył ją referat, który wygłosił ks. prof. Antoni Tronina (KUL): *Judaizm a chrześcijaństwo w I wieku. Koezystencja czy konfrontacja?* Autor rozpoczął od stwierdzenia, iż dokument PKB wyprowadza rozważania na te tematy z impasu silnie zideologizowanej „poprawności politycznej”. Jako klucz do refleksji wybrał interesujący schemat geograficzny, uwzględniający realia Palestyny i chronologię głoszenia Ewangelii w samych początkach istnienia Kościoła. Jako ostatni zabrał głos ks. dr Artur Malina, wygłaszając referat pt. *Jedność Bożego planu zbawienia*. Ten problem żywo nurtował św. Pawła, co wynikało z osobiście przeżywanego napięcia spowodowanego odrzuceniem Jezusa Chrystusa przez znaczną część Jego rodaków oraz poczuciem silnych z nimi więzi, a także ze świadomości trwałych przywilejów Bożych wobec Izraela.

Referatom i komunikatom towarzyszyły niezwykle żywe dyskusje. Nie miejsce tutaj, aby szczegółowo relacjonować ich przebieg, ale zarówno liczba dyskutantów, jak i treść wystąpień dowodziły, że poruszana problematyka ma wielkie znaczenie dla całokształtu badań biblijnych, tak egzegetycznych, jak też teologicznych i historycznych. Warto odnotować niektóre zagadnienia, powracające w toku wszystkich trzech sympozjalnych sesji. Często i chętnie nawiązywano do myśli zawartej w dokumencie PKB o jednoczesnym istnieniu ciągłości i jej braku między Starym a Nowym Testamentem, a także tradycją żydowską i chrześcijańską, oraz nowości Przymierza zawartego w Jezusie Chrystusie. Podkreślano konsekwencje rozróżnienia między Żydami, którzy podczas ziemskiego życia Jezusa nie uwierzyli Mu, a tymi, którzy nie uwierzyli w Niego po Jego misterium paschalnym. Z tego dwojakiemu sprzeciwu zrodziła się religijna tożsamość żydowska. Zwracano uwagę na zagrożenia związane z powielaniem i rozpowszechnianiem tzw. kompromisowych modeli Pierwszego i Nowego Przymierza, przedstawianych jako równoważne i jednakowo wartościowe. Powoduje to relatywizację sugerującą, że w złożonej sytuacji religijnej nie istnieje jedna prawda/Prawda, lecz każdy człowiek i wspólnota ma swoją prawdę i według niej należy orientować swoje życie. Z zainteresowaniem przyjęto spostrzeżenie, iż są bibliści chrześcijańscy, którzy spędzają całe życie nad Starym Testamentem i w jego świetle czytają i interpretują Nowy Testa-

ment, podczas gdy powinno być akurat na odwrót, tzn. Stary Testament winien być czytany i objaśniany przez pryzmat Nowego. Nie zabrakło pytania o to, co naprawdę wynika z nauczania o bezwarunkowości przymierza Boga z Izraelem i jakie skutki powoduje postawa niewiary w Jezusa jako Mesjasza i Syna Bożego. W nawiązaniu do skrajnych tendencji pojawiających się w dialogu międzyreligijnym podkreślano, że nie wolno poświęcać prawdy na rzecz poszanowania wrażliwości. Liczy się nie tylko szacunek dla drugiego człowieka, lecz i szacunek dla prawdy. Gdy go zabraknie, dialog staje się niemożliwy.

W trakcie dyskusji zabrał głos bp Marian Gołębiewski, biskup koszalińsko-kołobrzeski i przewodniczący Sekcji Biblijnej Komisji Nauki Wiary Konferencji Episkopatu Polski. Zapoznał zebranych z najważniejszymi wątkami poruszonymi podczas posiedzenia Sekcji, które odbyło się w maju 2002 r. Zwrócono tam uwagę na aktualne zagrożenia łączące się z czytaniem i komentowaniem Biblii. Należy do nich mnożenie publikacji o treści i charakterze obliczonym wyłącznie na sensację, bez żadnego rzetelnego odniesienia do wiary religijnej, a także uprawianie biblistyki jako sztuki dla sztuki. Powinnością biblistów jest współpraca na rzecz rozwijania zdrowej teologii chrześcijańskiej oraz owocna służba Kościołowi i nowej ewangelizacji. Główne nadużycia to subiektywizm i fundamentalizm, z których powstaje zamęt i nieporozumienia, a także liczne stereotypy szkodzące prawidłowemu objaśnianiu ksiąg świętych. Na tym tle wyraźnie widać konieczność dalszego promowania właściwego duszpasterstwa biblijnego na poziomie poszczególnych diecezji i parafii.

Obradom sympozjum towarzyszyło zwiedzanie lubelskiej archikatedry i Starówki, wystawa i sprzedaż wydawnictw teologicznych i biblijnych, komunikaty i zapowiedzi wydawnicze oraz wręczenie bp. prof. UAM Marianowi Gołębiewskiemu Księgi Pamiątkowej przygotowanej z okazji 65. rocznicy urodzin. Nie zabrakło, oczywiście, wielu spotkań i rozmów nieformalnych, których owoce nie są wcale mniejsze aniżeli to, co wynika ze wspólnych sesji i dyskusji.

ks. Waldemar CHROSTOWSKI